



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Iurispatronatus Acquirendi, conseruandiq[ue] illud;
ac amittendi modos breuiter continens**

Viviani, Giuliano

Romae, 1620

Cap. 1. Continet modos, quibus iuspatronatus transfertur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61772)

55

LIBER QVARTVS

Continet quomodo iuspatro-
natus feratur de vno
in alium.



CAPVT PRIMVM.

Continet modos, quibus iuspatronatus transfertur.

SVMMARIVM.

- | | |
|---|--|
| 1 Iuspatronatus transfertur
quatuor modis. | 9 Et consentit in translatio-
ne certorum beneficiorum. |
| 2 Transfertur cum vera
Vniuersitate accessory. | 10 Consensus predictus debet
esse expressus. |
| 3 Si principaliter transfera-
tur, requiritur Episcopi con-
sensus. | 11 Nisi esset tacitus sufficiens. |
| 4 Prasertim si transferatur
in laicum. | 12 Et in dubio dictus consen-
sus prasumitur. |
| 5 Iuspatronatus transfertur
in legato. | 13 Consensus an requiratur quā
do iuspatronatus transfertur
inter compatronos. |
| 6 Ratio quare tunc Episcopi
consensus requiratur. | 14 Et dictus consensus non re-
quiritur, quando ecclesia do-
nat iuspatronatus ecclesie. |
| 7 Aliquando requiritur con-
sensus Inferioris. | 15 Consensus debet esse ordina-
ry loci, in quo est ecclesia. |
| 8 Capitulum Pisanum habet
iura Episcopalia. | 16 Si iuspatronatus donetur ec-
clesie patronata, ipsa fit li-
bera. |
| | 17 Si donatio fiat ecclesie à
D 4 laico |

- laico detentore, requiritur consensus predictus.
- 18 Consensus prestitus ex post facto valet in translatione iurispatronatus inter laicos.
- 19 Consensus predictus non potest interuenire post mortem testatoris.
- 20 Licet aliquando seruetur contrarium.
- 21 Concurrētibus pluribus donationibus praeualet confirmata ab Episcopo.
- 22 Donatio si duplex reperitur iurispatronatus, & confirmata, praeualet prima.
- 23 Si secunda sola habeat consensum, valet.
- 24 Si ordinarius nolet consentire, cogitur.
- 25 Et ponitur ratio.
- 26 Ordinarius non cogitur consentire volenti dotare ecclesiam fundatam.
- 27 Iurispatronatus remanet penes donantem nolente ordinario consentire donationi.
- 28 Iurispatronatus competit heredi extraneo à die adita hereditatis, siue à die, quo se immiscuit.
- 29 Plures heredes, alias donarij sunt patroni in solidum.
- 30 Diuisio in iurepatronatus quomodo cadat.
- 31 Iurispatronatus diuiditur quo ad praesentationem.
- 32 Consuetudo Pisana in diuisione iurispatronatus.
- 33 Iurispatronatus transit in heredes per stirpes, non per capita.
- 34 Si vnus sit patronus, & moriatur, filij succedunt in capita.
- 35 De computatione vocum heredum descendantium à patronis.
- 36 Si plures heredes discordent, quid fit.
- 37 Quid si non appareant primitiuae voces.
- 38 Iurispatronatus transfertur aliquando sub nomine collectiuo.
- 39 Plures contenti sub nomine collectiuo habentur pro vno.
- 40 Successio, & translatio iurispatronatus est ex gratia.

HAETENUS vidimus, quomodo liter acquiratur iurispatronatus ex fundatione, constructione, seu dotatione, vel ex Papae priuilegio: nunc videndum, quomodo iurispatronatus transferatur de vno in alium. Transfertur autem iurispatronatus de vno in alium principaliter quatuor

tuor modis. gloss. in cap. piæ
mentis. 16. quæst. 7. in ver-
bo, fundatione. Card. Tusc.
præct. concl. iuris. lit. I. con-
clus. 613. num. 17.

Primo successione. c. con-
siderandum. 16. q. 7.

Secundo donatione. cap.
ex insinuatione. de iurepa-
tron.

Tertio permutatione. cap.
nemini. 16. quæst. 7.

Quarto venditione cum
Vniuersitate bonorum, in
qua sit iuspatronatus. c. cum
seculum. de iurepatron. & ibi
glos. in verbo emptorum, quæ
ait, Iura patronata transire
facit nouus hæres, res per-
mutata, donatio, venditio-
que. Innocen. Abb. & alij in
rubr. de iurepatron. & in ta-
libus translationibus videre
oportet, an requiratur con-
sensus Diocæfani.

2 Si igitur transferatur ius-
patronatus cum vera Vniuer-
sitate, scilicet hæreditate,
ex qua quis succedit, vel
quia emit hæreditatem, vel
Villam, seu Castrum, & tunc
dictus consensus non requi-
ritur. cap. ex litteris, & c. cum
seculum. & ibi Abb. de iure-
patron. tunc enim transfer-

tur accessorie. Cardin. Man-
tica decis. 140. num. 2. Car-
din. Tuscus vbi supra concl.

3 612. in fine. Si autem prin-
cipaliter, & de per se trans-
feratur iuspatronatus, tunc
si inter viuos ex contractu,
vt ex donatione transferatur
in ecclesiam, vel locum reli-
giosum, & tunc non requi-
ritur dictus consensus. cap.
vnico. de iurepatron. lib. 6.

Abb. in cap. illud. de iure-
patron. num. 4. quod si in
4 laicum transferatur, neces-
sario requiritur dictus consen-
sus. Card. Mantica decis. 86.
n. 5. Farinac. p. 1. to. 2. decis.
686. n. 3. Abb. d. c. illud. n. 5.

5 Si autem transferatur ex
ultima voluntate, ex titulo
particulari, puta ex legato;
tunc si legetur ecclesiæ, non
requiritur: si fiat laico, vel
clerico recipienti nomine
proprio, requiritur dictus con-
sensus. Abb. in dicto cap. cum
seculum. num. 6. & cap. il-
lud. num. 4. de iurepatron.

6 Ratio tamen quare consen-
sus prædictus requiratur in
tali translatione, est, vt ad-
uertat Ordinarius an interue-
nerit labes simoniaca. Abb.
in dicto cap. illud. num. 6. vel
quia

quia sicuti in fundatione
 referuatur ius patronatus cum
 dicto consensu ex gratia, &
 sic fit capax laicus iurispatronatus; ita in translatione
 per dictum consensum indu-
 citur dicta capacitas in eum,
 in quem fit translatio. ita
 Lambertin. hic. artic. 4. lib.
 1. par. 2. q. 1. Similiter re-
 7 quiritur ¶ aliquando consen-
 sus inferioris Episcopalia iu-
 ra habentis. Abb. consil. 59.
 & 89. num. 1. par. 2. non
 tamen requiritur consensus
 Capituli copulatiue cum
 consensu Episcopi. Cardin.
 & alij in dicto cap. illud. vbi
 de consensu Episcopi tantum
 faciunt mentionem, vbi nun-
 quam de consensu Capituli
 fit mentio; sed solum de con-
 sensu Episcopi. Quod ta-
 men non procedit in Capi-
 tulo Primatialis ecclesie Pi-
 8 sanæ, quod habet ¶ iura epi-
 scopalia, & fere omnes Cap-
 pellaniæ dictæ ecclesie ad
 institutionem dicti Capituli
 pertinent, & quædam alia
 beneficia in Vrbe, & Diœ-
 cesi Pisana existentia, & ali-
 qui canonicatus dictæ eccle-
 siæ; & in translatione iurispatronatus dictorum bene-

9 ficiorum, ¶ semper solum Ca-
 pitulum præstat consensum
 tanquam Ordinarius in hac
 parte, & ita ego tanquam
 Decanus dictæ ecclesie plu-
 ries votum meum dedi cir-
 ca consensum talium trans-
 10 lationum. Qui ¶ consensus
 in dictis translationibus sem-
 per debet esse expressus, cum
 Ordinarius debeat indagare,
 an aliqua in translatione
 fraus interuenerit. ad nota-
 ta in dicto cap. illud. de iu-
 11 re patron. nisi ¶ patronus abs-
 que dicto cōsensu fuerit scien-
 ter admissus ab Ordinario ad
 ea, quæ spectant ad patro-
 num, tunc enim talis tacitus
 consensus sufficit. ita proce-
 dit dictum Card. in cap. cu-
 ra. num. 3. de iure patron. &
 ideo tali casu etiam in dubio
 præsumitur interuenisse talis
 12 consensus. Si tamen ¶ talis
 donatio sit facta sine Epi-
 scopi consensu, legitima
 præscriptione præsumitur, id-
 est quadragenaria. cap. cu-
 ra. de iure patron. bene ve-
 rum est, quod in donatione
 inter compatronos aliqui ten-
 ent, quod non requiratur
 13 dictus ¶ consensus, Verallus
 decif. 311. num. 1. parte 2.
 Rot.

Rot. Rom. Farinac. vbi sup. decif. 707. num. 4. vt per lo. Andr. in dicto cap. ex infirmatione, & ibi Abb. dicit id esse verius; tuius tamen est dictum consensum, etiam in hoc casu adhibere. Si autem fiat ¶ donatio iurispatronatus ab ecclesia alteri ecclesie, requiritur dictus consensus, & ratio est, quia ecclesia non potest alienare sine dicto consensu. argum. extrauagantis. cap. nulli. de rebus eccles. non alienan. & cap. sine exceptione. 12. q. 2. quod procedere si donatio fiat laico, dicit Card. Seraphin. decif. 1312. ex tali autem translatione ecclesie transfertur tantum iurispatronatus, non autem temporalia dictae ecclesie, de quo Abb. in dicto cap. illud. nu. 9. glos. in dicto cap. nemini. 16. quaest. 7. glos. in cap. nullus. de iurepatronat. in verbo Ecclesiam.

15 Cum ¶ autem dictum sit, quod requiritur consensus Episcopi, intelligitur de Episcopo, & Dioecesano, in cuius Dioecesi est sita ecclesia. per ca. nemo. de consecrat. dist. 1. cap. omnes ba-

filicæ. 16. quaest. 7. & facit cap. nullus. de iurepatronatus. & ita communiter seruatur: & si donatio iurispatronatus fiat ¶ ecclesie ipsi patronatae, tunc dicta ecclesia fit libera. glos. in cap. vnico. de iurepatron. lib. 6. cap. si quis in atrio. 16. quaest. 4. c. significauit. de testibus. Abb. in cap. quia clerici. de iurepatronatus. Cum certum sit, vt plurimum requiri consensum in translatione iurispatronatus, quaeritur quando debeat interuenire: & si donatio fit ecclesie per laicum, ¶ detentorem, ¶ consensus Episcopi potest interuenire post donationem, eamq; validabit. cap. cura. & cap. suggestum. de iurepatron. & etiam post mortem donatoris; sed ¶ quando de laico ¶ in laicum transferatur iurispatronatus, quãuis sit altercatio inter Doct. tamen communiter seruatur, quod consensus Episcopi ex post facto possit adhiberi, actusq; valeat. Abb. in dicto cap. cura. & cap. suggestum. de iurepatron. & in sua disputatione Augerio. Rot. Roman. in antiquis. de iurepatron. decif. 17. qui ¶ tamen con-

consensus post mortem testatoris, vel donatoris, non potest interuenire, nec dictam translationem validat in preiudicium hæredis. Abb. in dicta sua disputatione Augerio, & in cap. cum seculum. in fine. de iurepatronat. late Lambertin. artic. 17. libro 1. parte 2. q. 1. de iurepatronat. vbi n. 15. ita se vidisse seruari, & iudicari affirmat; quamuis Rocchus de Curte de iurepatronatus in verbo, ipse, vel is, à quo. q. 7. nu. 15. teneat, in legato iurispatronatus posse post mortem testatoris consensum interuenire, ostante dicta ¶ decisione Abbatis. Si iurispatronatus sit legatum vel donatum alteri, & ante consensum Episcopi moriatur testator, vel donator; tunc si legatarius donat iurispatronatus ecclesiæ, hæres autem alteri ecclesiæ, quo casu non requiritur Episcopi consensus; tunc attendi debet donatio hæredis, per supradicta.

21 Concurrentibus autem ¶ pluribus donationibus diuersis de vno iurepatronatus, ea attendetur, quæ habet Episcopi consensum. ita in c. suggestum. de iurepatron. Et ¶ si

duobus sit facta donatio cum dicto consensu, prima est valida. Si ¶ autem patronus donauit vni sine dicto consensu, poterit alij donare cum dicto consensu: & hæc secunda donatio erit valida: quod videtur sentire Abbas in d. c. suggestum. n. 1. & 2. facit c. continebatur. de his quæ fiunt à Prælat. & c. illud. de iurepatron. faciunt dicta per Fel. in cap. ex tenore. col. 2. de rescript. etenim non præstat impedimentum, quod de iure non sortitur effectum. Si ¶ autem ¶ Dioecesanus, seu Superior nolit consentire translationi ecclesiæ, vel iurispatronatus sine causa iusta, & rationabili, potest adiri superior, qui eum compellat ad consentiendum, vel ipse consentiat. ita in cap. nullus. de iurepatron. & ibi Abbas. qui consensus sicut requiritur in limine foundationis. c. nemo. de consecr. dist. 1. Item in acquisitione iurispatronatus. cap. nobis. de iurepatronat.

25 Item ¶ quando in limine creationis beneficij apponitur conditio contra ius commune. iuxta tex. iuncta glos. in cap. cum dilectus. de consuetud.

fuetud. ita requiritur, quan-
do transfertur iuspatronatus
de vno in alium. cap. quod
aurem. & e. illud. de iurepatr.
& super dictis cōsensibus po-
test compelli Dioecesanus; nō
26 autem ꝑ potest compelli, quā
do quis vult dotare ecclesiam
iam fundatam inuito Episco-
po, qui compelli non potest
ad consensum præstandum,
cum hoc proueniat ex priui-
legio ipsius Episcopi, qui E-
piscopus si compellatur à su-
periore, poterit adire Supe-
riorem dicti Superioris com-
pellentis, quem text. in di-
cto cap. nullus. declara, vt
per Lambertin. vbi supra ar-
tic. 20. Et casu, quo Episco-
27 pus ꝑ nolit consentire dona-
tioni factæ de iurepatronat.
iuspatronatus remanebit pe-
nes donantem, eiusque hæ-
redem. Card. in cap. cum se-
culum. quæst. 4. in fine. de
iurepatron.
28 In materia ꝑ translationis,
iuspatronatus incipit compe-
tere extraneo hæredi à die
aditæ hæreditatis, hæredi au-
tem suo à die, quo se hære-
ditati immiscuit: quando au-
tem iuspatronatus transfer-
tur titulo particulari, incipit

competere iuspatronatus à die
præstiti consensus ab Episco-
po per suprädicta. Et si plu-
29 res ꝑ sint hæredes, vel plures
donatarij, omnes sunt patro-
ni in solidum. cap. 1. & ibi
30 glos. de iurepatron. cum ius-
patronatus sit quid indiuisi-
bile.
30 Quomodo autem ꝑ cadat
diuisio in iurepatronatus, vi-
de Lambert. infra in secūda q.
ni princip. lib. 1. par. 2. art. 36.
quod procedit, etiam si sint
31 successores inæqualiter in hæ-
reditate, vel donatione. Doct.
& præsertim Card. in Cle-
ment. plures, & ibi glos. de
iurepatron. & hæc est com-
32 mūnis opinio, quæ non ꝑ pro-
cedit, vbi viget consuetudo,
vt iuspatronatus diuidatur
33 in quo ad præsentationem per-
tinet vnicijs. Cardin. in cap. 1. de
iurepatronat. quæst. 2. quia
habens plures vnicijs, plu-
res habebit partes vocum iu-
rispatronatus. vt est Pisis,
32 vbi ꝑ iuspatronatus ex anti-
quissima consuetudine diui-
ditur in duodecim vnicijs, &
33 aliquando in viginti qua-
tuor, & præsentatus à maio-
ri parte obtinet: quod ius-
patronatus transit ꝑ in hæ-
re-

31 redes per stirpes, non per
 32 capita, Clemen. plures. de
 33 iurepatron. vbi si vnus frater
 34 habet vnum filium, alius fra-
 35 ter duos filios, tantum ha-
 36 bebunt iuspatronat. ille vnus,
 37 quantum alij duo, & Card.
 38 in dicta clement. plures q. 2.
 39 ait id procedere, quando
 40 funt plures patroni: sed quan-
 41 do ¶ vnus est patronus, &
 42 moritur relictis post se pluri-
 43 bus filijs, filij succedunt in
 44 capita, quia non adest præ-
 45 iudicium alterius compatroni;
 46 sed filij dictorum filio-
 47 rum postea succedent in stir-
 48 pem. Et de computatione,
 49 diuersarum ¶ vocum descen-
 50 dentium à patronis, late
 51 Lambertinus vbi supra artic.
 52 25. & supradicta procedunt
 53 in descendantibus, & etiam
 54 in collateralibus, cum tex. in
 55 dicta clem. plures loquatur
 56 generaliter de pluribus reli-
 57 ctis hæredibus ab vno patro-
 58 no. vide Cassadorum de iure-
 59 patronatus decis. 2. Quod si
 60 plures ¶ hæredes, seu dona-
 61 tarij vnus, qui pro vno ha-
 62 bentur, & vnam vocem ha-
 63 bent, sint inter se discordes
 64 ad dictam vocem perficien-
 65 dam, attenditur maior pars

66 ab vno patrono descenden-
 67 tium; nec sufficit maior pars
 68 comparatione minorum,
 69 quia cum sit vna vox, est
 70 apud omnes, vel apud ma-
 71 iorē partem omnium. Card.
 72 in dicta clement. plures, vbi su-
 73 pra. Quod si non ¶ appa-
 74 reant primitiue voces, hære-
 75 des cuiuslibet patroni, & pa-
 76 tronorum dicentur facere
 77 corpus de per se, tunc enim
 78 filij patronorum succedunt
 79 in iurepatronatus superstiti-
 80 bus alijs compatronis. Et si
 81 iuspatronatus sit translatum
 82 in ¶ aliquos sub nomine col-
 83 lectiuo, & in aliam perso-
 84 nam, puta lego iuspatronatus
 85 tali Collegio, & Petro, tan-
 86 tum ius habebit Petrus qua-
 87 tum totum Collegium. per l.
 88 vltimam & ibi Doct. C. de
 89 impub. & alijs substitut. vbi
 90 plures ¶ contenti sub nomi-
 91 ne collectiuo habentur pro
 92 vno: & si sint quatuor pa-
 93 troni habentes quatuor vo-
 94 ces, si vnus sit donatarius al-
 95 terius, habebit duas voces.
 96 Ioan. de Imola in dicta Cle-
 97 ment. plures num. 7. & qua-
 98 libet successio, ¶ & translatio,
 99 quæ sit de iurepatronatus ex
 100 titulo habili, dicitur fieri ex
 gratia

gratia non de iure communi.
Abb. in cap. 1. num. 3. de

præben. per tex. in cap. 3. de
iurepatronatus.

CAPVT SECVNDVM.

Quomodo iuspatronatus transeat ad
hæredes, & quos.

SVMMARIVM.

- 1 Iuspatronatus transit ad quoscunque hæredes.
- 2 Nisi ex fundatione transire debeat ad hæredes sanguinis.
- 3 Quod procedit etiam in iurepatronatus sepulchri.
- 4 Fundator si sibi soli reseruat iuspatronatus, ad alios illud non transmittit.
- 5 Idem si sibi, & descendibus masculis reseruat.
- 6 Iuspatronatus transferri potest in præiudicium vocatorum.
- 7 Nisi competat tantum illis de parentela.
- 8 Et tunc non comprehenditur adoptiuus.
- 9 Iuspatronatus si sit reseruatum extraneo, eius hæredes erunt patroni.

- 10 Patre ob delictum spoliato iurepatronatus, remanet etiam filius priuatus.
- 11 Iuspatronatus transit ad masculos, & feminas secundum communem.
- 12 Mulieres exclusæ ab hereditate paterna non succedunt in iurepatronatus.
- 13 Quod etiam in monialibus dotatis procedit.
- 14 Hæres vniuersalis succedit in iurepatronatus, licet alij adsit hæredes particulares.
- 15 Filius nolens adire hereditatem patris, perdit iuspatronatus.
- 16 Idem est in emphiteusi recepta pro se, & filijs hæredibus.
- 17 Filius exheredatus non succedit in iurepatronatus.
- 18 Emancipatus si sit hæres succedit in iurepatronatus.
- 19 Item